

Sınıf Yönetimi

3. HAFTA

Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmenler

Doç. Dr. Melike ARSLAN

Sınıf Yönetimi

İçerik

- Sınıf yönetimini etkileyen sınıf içi etmenler
- Sınıf yönetimini etkileyen sınıf dışı etmenler

Sınıf içi etmenler

- Öğrenci
- Öğretmen
- Ortam

Sınıf içi etmenler

- Öğrenci
 - Genel özellikleri
 - Giriş yeterlilikleri (hazır bulunuşluk düzeyi)
 - Öğrenme biçimi
 - Beklenti ve gereksinimleri

Sınıf içi etmenler

- Öğrencinin genel özellikleri
 - Cinsiyeti
 - Yaşı
 - Gelişim düzeyi
 - Genel yeteneği
 - Sağlık durumu
 - İçinde yaşadığı sosyo-kültürel koşullara ilişkin özellikler

Sınıf içi etmenler

- Öğrencinin genel özellikleri
 - Erkek ve kız öğrenciler duygusal, sosyal ve davranışsal açıdan farklıdır.
 - Öğretmen öğrencilerin gelişim düzeylerini ve özelliklerini çok iyi bilmelidir.

Sınıf içi etmenler

- Öğrencinin giriş yeterlilikleri
 - Öğrenilecek konuyla ilgili bilgi, beceri ve tutum bakımından öğrencinin sahip olduğu ön öğrenme yaşantılarıdır.
 - Her yeni öğrenme ön yaşantıların üzerine kurulur.
 - Öğretmen giriş yeterliliklerini bilirse ona göre doğru
 - Öğretim ilke ve yöntemlerini
 - Araç-gereçleri kullanabilir.

Sınıf içi etmenler

- Öğrenme biçimleri
 - Öğrencinin öğrenme çevresini
 - Nasıl algıladığını
 - Çevreyle nasıl etkileşime girdiğini
 - Duygusal olarak nasıl tepkide bulunduğunu
 - belirleyen psikolojik özelliklerin tümüdür.

Sınıf içi etmenler

- Öğrenme biçimleri
 - Bireysel farklılıkların olması öğrenme biçimlerini de farklılaştırmaktadır.
 - Öğrenme etkinliklerinin bireysel farklılıkları dikkate alınarak düzenlenmesi gerekliliğini ortaya çıkarır.
 - Böylece öğrencilerin dikkat ve ilgilerinin derse yoğunlaştırılması ile öğretimin niteliği artırılabilir.

Sınıf içi etmenler

- Öğrencilerin beklenti ve gereksinimleri
 - Cinsiyetlerine
 - Yaşadıkları çevrenin sosyo-ekonomik düzeyine
 - Aldıkları eğitimin tür ve düzeyine göre farklılaşır.

Sınıf içi etmenler

- Öğrencilerin beklenti ve gereksinimleri
 - Önce, öğrencilerin beklenti ve gereksinimlerini ve bunlarla ilişkili davranışları anlamalıdır.
 - Sonra, beklenti ve gereksinimlere yanıt verebilecek iyi bir sınıf yönetimi sağlanmalıdır.

Sınıf içi etmenler

- Öğrencilerin beklenti ve gereksinimleri
 - Beklenti, süreç sonunda öğrencinin elde edeceği ürün, yani başarı
 - Beklenti dışındaki herşey de onların gereksinimleridir. Doğrudan psikolojiktir.
 - Gereksinimlerin karşılanmasında aile ve öğretmenin işbirliği içinde çalışması gerekir.
 - Gereksinimler için öğretmen
 - Gözlem yapabilir
 - Doğrudan öğrencilere sorabilir.

Sınıf içi etmenler

- Öğretmen
 - Kişisel özellikleri
 - Mesleki nitelikleri
 - Beklentileri
 - Görev aldıkları okulun amaç ve değerlerine bağlılıkları
 - Dersi işleyiş biçimleri
 - Kontrolü kaybetme korkusu

Sınıf içi etmenler

- Öğretmenin kişisel özellikleri
 - Sahip olduğu ve yaşantılar yoluyla geliştirdiği özelliklerin bütünüdür.
 - Hoşgörülü, sabırlı olması
 - Demokratik bir kişiliğe sahip olması
 - Açık fikirli, esnek ve uyarlayıcı olması
 - Sempatik ve esprili olması
 - Cesaretlendirici ve destekleyici olması
 - Güvenilir olması
 - İyi fiziksel görünüme sahip olması

Sınıf içi etmenler

- Öğretmen mesleki nitelikleri
 - Öğretim etkinliklerini planlama
 - Öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanma
 - Etkili iletişim kurma
 - Zamanı etkili kullanma
 - Bunlar üzerinde
 - Almış oldukları eğitim
 - Meslek seçmedeki isteklilikleri
 - Mesleki deneyim etkili olmaktadır.

Sınıf içi etmenler

- Öğretmenin beklentileri
 - Öğrencilerin sınıf içindeki davranışlarının hangi yönde ve nasıl olması gerektiğine yöneliktir.
 - Daha yüksek başarı veya daha nitelikli çalışma beklentisi içinde olabilir.
 - Bu beklentiler öğrencilere açık ve anlaşılır bir biçimde ifade edilmelidir.
 - Öğretmen beklentisini yüksek tuttukça öğrencilere
 - daha fazla zaman ayırmakta
 - öğrenmeye teşvik etmekte
 - yaklaşımlarında daha dikkatli ve tutarlı olmaktadır.

Sınıf içi etmenler

- Öğretmenin okulun amaç ve değerlerine bağlılığı
 - Okulların amaçları
 - Öğretim tür ve düzeyine
 - Kamu ya da özel okul olmasına göre farklılaşmaktadır.
 - Okulların değerleri
 - Kurum kültürü ile alakalıdır.

Sınıf içi etmenler

- Öğretmenin okulun amaç ve değerlerine bağlılığı
 - Okullarda olması gereken değerler,
 - Kolektiflik
 - Uygulamaya önem verme
 - Yüksek başarı beklentisi
 - Dürüstlük ve güven
 - Yönetsel destek
 - Sorun çözmeye yönelik karar verme
 - Açık iletişim
 - Onurlu ve saygılı olma

Sınıf içi etmenler

- Öğretmenin dersi işleyiş biçimi
 - Dersle ilgili ulaşmayı hedeflediği öğretimsel kazanımlara ulaşmak için başvurduğu yöntem ve tekniklerle yakından ilişkilidir.
 - Öğrencileri aktif olarak derse katmalı
 - Öğrencilerin özelliklere uygun yöntem ve teknikler belirlemeli
 - Asıl konudan uzaklaşmamalı
 - Aşırıya kaçmamalıdır.

Sınıf içi etmenler

- Öğretmenin dersi işleyiş biçimi
 - Güdülenmişlik düzeyi yüksek tutulabilir
 - Konuya ilgi ve değer verme artırabilir
 - Öğrencilerin konuyu öğrenmek için özgüven geliştirmelerine yardımcı olabilir
 - Öğrenilen konunun uzun süre hatırlanmasına katkı sağlayabilir.

Sınıf içi etmenler

- Öğretmenin kontrolü kaybetme korkusu
 - Deneyimle ilgilidir.
 - Göreve yeni başlayan öğretmenler süreç ilerledikçe deneyim kazanmaktadırlar.
 - Nedenleri
 - Öğrenci özellikleri bakımından en çok güçlükleri olan öğrencilere rastlayabilirler
 - Velilerin deneyime önem vermesi
 - Öğretmenin alan bilgisine güveninin az olması
 - Özgüven eksikliği

Sınıf içi etmenler

- Ortam
 - Fiziksel ortam
 - Davranışsal ortam
 - Öğretimsel ortam

Sınıf içi etmenler

- Sınıfın fiziksel ortamı
 - Öğrenci sayısı
 - Duvar ve eşya renkleri
 - Isı
 - Işık
 - Temizlik
 - Gürültü
 - Görünüm

Sınıf içi etmenler

- Sınıfın fiziksel ortamı
 - Öğrenci sayısı: ilk yıllarda öğrenciler öğretmen desteğine ihtiyaç duyar. O yüzden sayı az tutulmalıdır. Sınıf düzeyiyle gerekli durumlarda artırılmalıdır.

Sınıf içi etmenler

- Sınıfın fiziksel ortamı
 - Duvar ve eşya renkleri:
 - Liseye kadar sıcak renklerden, sarı, pembe, şeftali rengi gibi
 - Lise ve sonrası için mavi ve yeşil tonları önerilmektedir.

Sınıf içi etmenler

- Sınıfın fiziksel ortamı
 - Isı: Mevsime, neme ve öğrencilere göre değişmektedir.

Sınıf içi etmenler

- Sınıfın fiziksel ortamı
 - Işık: Sınıfta görme ve okumanın rahatça yapılmasını sağlayacak bir aydınlık olmalıdır.

Sınıf içi etmenler

- Sınıfın fiziksel ortamı
 - Temizlik: öğrenciler sınıf temiz bulmalı ve temiz terk etmeyi öğrenmelidirler.

Sınıf içi etmenler

- Sınıfın fiziksel ortamı
 - Gürültü: Rahatsız edici, işitmeyi engelleyici, dikkat dağıtıcı, fiziksel ve ruhsal sağlığı bozucu durumlar olmamalıdır.

Sınıf içi etmenler

- Sınıfın fiziksel ortamı
 - Görünüm: Sınıf ortamı görünüm itibariyle sade olmalıdır.

Sınıf içi etmenler

- Sınıfın davranışsal ortamı
 - Öğretmen ve öğrencilerin öğretim etkinlikleri sırasında birbirlerine karşı sergiledikleri davranış ve tutumlardır.
 - Bu ortamda öğretmenin yapması gerekenler
 - Öğretim ortam ve süreçlerini amaca yönelik bir bütün içerisinde yapılandırması
 - Öğrencilerin zihinsel ve psikolojik gereksinimlerine dönük tutarlı ve sürekli bir eğitim anlayışını geliştirmesi

Sınıf içi etmenler

- Öğretimsel ortam
 - Öğretimsel amaçlara en üst düzeyde hizmet edebilecek bir ortam oluşturulmasıdır.
 - Öğretimsel ortamın nasıl düzenlenmesi ve yürütülmesi gerektiği en açık biçimde ders planına yansıtılmalıdır.
 - Öğretimsel ortam öğrenme merkezli olmalıdır.
 - Bu doğrultuda öğretmen öğretebildiğine, öğrencilerin de öğrenebileceğine inanması gereklidir.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre
 - Aile
 - Akran grubu
 - Okul
- Uzak Çevre

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre: Öğrencinin her gün içinde bulunduğu çevredir. Sınıf, okul, aile, serbest zaman geçirme alanları vb. öğrenci ve okul çevresinin kültür yapısı sınıfı etkiler.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre: Aile: kişilik yapısının temel davranışları ailede edinilir.
 - Anne babanın yaşı
 - Anne babanın öğrenim düzeyi
 - Ailenin parçalanması
 - Anne babanın çocuk yetiştirme tarzları
 - Aile büyüklüğü
 - Çocukların doğuş sırası
 - Ailenin ekonomik durumu
 - Ailenin sahip olduğu toplumsal değerler ve normlar

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre: Aile
 - Anne babanın yaşı
 - Geç yaşta anne baba olanların çocukları daha zeki
 - Genç babaların çocuklarının akademik performansları daha yüksek
 - Genç anneler çocuklarına karşı daha ihmalkar davranış sergilemektedir.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre: Aile
 - Anne babanın öğrenim düzeyi
 - Öğrenim düzeyi arttıkça çocuğun öğrenci olma olasılığı artmaktadır.
 - Öğrenim düzeyi arttıkça çocuğun zeki olma olasılığı artmaktadır.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre: Aile
 - Ailenin parçalanması
 - Olumsuz etkilemektedir.
 - Okulda başarısız ve saldırgan davranışlar gösterebilirler.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre: Aile
 - Anne ve babanın çocuk yetiştirme tarzları
 - Aşırı hoşgörölü ve sınırlandırıcı anne baba tutumu çocukları duygusal bakımdan zedelemektedir.
 - Baskıcı, ilgisiz ve koruyucu tutum çocukların özgüven duygusunun gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre: Aile
 - Aile büyüklüğü
 - Geleneksel ailelerde çocuk genelde aşırı şımarık ve kurallara uymamaktadır.
 - Çekirdek ailelerde ise aynı davranışa farklı zamanlarda farklı tutumlar gösterilebilir.
 - Hanede yaşayan birey sayısı öğrenci olma ile ters orantılıdır.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre: Aile
 - Çocukların doğuş sırası
 - İlk çocukla son çocuk özellikleri birbirine benzemeyebilir.
 - Ailelerin ilk çocuklarına yönelik beklentileri yüksek olabilir.
 - İlk çocuklar daha zeki olabiliyor.
 - Son çocuklar uzun süre daha çocuksu kalabiliyor ve daha çok ilgi çekmeyi başarabiliyorlar.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre: Aile
 - Ailenin ekonomik durumu
 - Çocuklara sağlanacak eğitim olanakları ile ilgilidir.
 - Ailenin ekonomik durumu çocukların bilişsel, duyuşsal ve psiko motor becerileri üzerinde olumlu etki oluşturmaktadır.
 - Gelir düzeyi çocuğun okula devam etmesine etki etmektedir.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre: Aile
 - Ailenin sahip olduğu toplumsal değerler ve normlar
 - Değerler ve normlara dikkat edilmeli
 - Sınıf yönetiminde göz ardı edilmemelidir.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre: Akran grubu
 - Aynı yaş grubundaki öğrenciler aynı ortamda bulunup birbirleriyle etkileşim kurabilirler.
 - Genelde çalışkan öğrenciler bir grup tembel öğrenciler bir grup oluşturabilir.
 - Önemli olan onları biraraya getiren değerlerin neler olduğunu bilip sınıf ortamında bunu olumlu bir şekilde kullanmaktır.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre: Okul
- Sınıfın en yakın dış çevresidir. Okulun her özelliği sınıfı etkiler. Okul sınıf ikliminin önemli bir değişkenidir.
 - Okulun fiziksel yapısı ve düzeni
 - Okulun yeri
 - Okulun büyüklüğü
 - Okulun yapısı ve işleyişi

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre:Okulun fiziksel yapısı ve düzeni
 - Okulun fiziki yapısı ve düzeni öğrencilerin gelişimini desteklemelidir.
 - Görünüş
 - Kullanışlılık
 - Sağlık koşullarına uygun olması
 - Çekici olması gereklidir.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre:Okulun yeri
 - Öğretim programına uygun bir yer olmalı
 - Öğrencilerin kolaylıkla ulaşabileceği bir yerde olması
 - Bulunduğu yerin güvenli olması
 - Her türlü alt yapı hizmetinin sağlanacağı bir yerde olmasıdır.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre:Okulun büyüklüğü
 - Araştırmalarda küçük okullarda öğretmen, aile ve öğrencilerin doyumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.
 - Küçük okullarda başarı oranı yüksek, devamsızlık oranının düşük, disiplin sorunlarının az olduğu tespit edilmiştir.

Sınıf dışı etmenler

- Yakın Çevre:Okulun yapısı ve işleyişi
 - Okulların yapısı ve işleyişi yasa yönetmelikte belirtilmiştir.
 - Burada en önemli görev okul yöneticilerine düşmektedir. Okul yapısının ve işleyişinin nasıl ve hangi yönde olacağına yönelik uygulamalarda okul yöneticisi sorumludur.

Sınıf dışı etmenler

- Uzak Çevre: Öğrenciyi zaman zaman etkileyen öğelerden oluşur. Uzak çevre kendi toplumunun yaşama biçiminden çeşitli araçlarla (Internet) onu etkileyen diğer ülkelerin insanların yaşama biçimlerine kadar uzanabilir.

Sınıf dışı etmenler

- Uzak Çevre
 - Uzak çevrenin etkileri yakın çevreye göre daha uzun süreli ve baskındır.
 - Ekonomik kriz eğitim bütçe ve politikalarını etkileyebilir.
 - Toplumdaki nüfus artışı ve nüfusun demografik özellikleri sınıf yönetimini etkileyebilir.
 - Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmasını sağlamaktadır.
 - Eğitim sisteminin yapısından kaynaklanan değişiklikler sınıf yönetiminde etkilidir.
 - Öğretim programında değişikliğe gidilmesi, öğretmenlerin ücretli, sözleşmeli ve kadrolu olarak sınıflandırılması da sınıf yönetimini etkileyebilir.

Sınıf Yönetimi

Özetle

Sınıf içi etmenler

- Öğretmen
- Öğrenci
- Ortam

Sınıf dışı etmenler

- Yakın çevre
- Uzak çevre

KAYNAKLAR

- Gülşen, C. (2011). Kuram ve Uygulamada Sınıf Yönetimi. *Ankara: Anı Yayıncılık.*
- Güneş, F. (2014). *Sınıf yönetimi: Yaklaşım ve modeller.* Pegem Akademi.
- Shindler, J. (2016). *Dönüştürücü Sınıf Yönetimi.* Eğitim Yayınevi.